

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

M. Antonii Mvreti Ad Librvm Secvndvm Natvralivm Senecæ Qvæstionvm,
Notæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

ditos esse: & fumus. Ita est, Lucili. Omnes reservamur ad mortem. Totum hunc quem A
vides populum, quousque cogitas esse? cirò natura reuocabit & condet. Nec de re, sed
de die queritur. Eodem citius tardiùsve veniendum est. Quid ergo? Non tibi timidissi-
mus omnium videtur, & insipientissimus, qui magno ambitu rogat moram mortis?
Nónne contemneres eum, qui inter perituros constitutus, beneficij loco peteret, vt vlti-
mus ceruicem præberet? Idem facimus. Magno æstimamus, mori tardiùs. In omnes
constitutum est capitale supplicium, & quidem constitutione iustissimâ. Nam, quod
maximum solet esse solatium extrema passuris, omnium causâ eadem est. Sequeremur
traditi à iudice aut magistratu, & carnifici nostro præstaremus obsequium: quid inter-
est, vtrum ad mortem iussi eamus, an vltronei? O te dementem, & oblitum fragilitatis
tuæ, si tunc mortem times, cum tonat. Ita ne salus tua in hoc vertitur? Viues, si fulmen
effugeris? Petet te gladius, petet lapis, petet febris. Non maximum ex periculis, sed spe-
ciosissimum fulmen est. Malè scilicet erit actum tecum, si sensum mortis tuæ celeritas
infinita præuenerit, si mors tua procurabitur, si tu tunc quoque cum expiras, non super-
uacua, sed alicuius magnæ rei signum es. Malè scilicet tecum agitur, si cum fulmine
conderis. Sed pauefcis ad cæli fragorem, & ad inane nubilum trepidas, & quoties ali-
quid effulsit, expiras. Quid ergo? Honestiùs iudicas deiectione animi perire quàm ful-
mine? Eò itaque fortior aduersus cæli minas surge, & cum mundus vndique exarserit,
cogita te nihil habere de tantâ mole perdendum. Quòd si tibi parari credis illam cæli
confusionem, illam tempestatum discordiam, si propter te ingestæ illifæque nubes stre-
punt, si in tuum exitium tanta vis ignium excutitur: at tu solatij loco numera tantè esse
mortem tuam. Sed non erit huic cogitationi locus. Casus iste donat metum. Est inter
cetera quoque hoc commodum eius, quòd expectationem tuam antecedit. Nemo vum-
quam fulmen timuit, nisi qui effugit.

M. ANTONII MURETI

AD LIBRUM SECVNDVM

NATVRALIVM SENECAE

QVÆSTIONVM, NOTÆ.

AD CAP. I. *Disputaturus de fulgura-
tione, tonitruo, fulmine, terremotu, que-
dam de vi & potestate aeris ei disputatio-
ni necessaria præmunit.*

I. SOLIDVMNE SIT CÆLVM.] *Vt significat
Homerus, cum illum aheneum esse dicit.*

**AD CAP. II. 2. ALIQVID ESSE CONTI-
NVVM, ALIQVID COMMISSVM.]** *Ex hac Stoi-
corum disciplinâ sumpta sunt, quæ disputantur à
Pomponio in l. Rerum mixtura, D. de vj. & vsu-
campionibus.*

**AD CAP. XXII. 3. SICVT CVM DVO
LIGNA INTER SE DIVTIVS TRITA SVNT.]**
*Lignorum attritu excitari ignem, multi graues scri-
ptores prodiderunt. Thucydides: ἡδὴ δὲ ἐν ὕψει ὄλη
ἔφθασα ὕπ' ἀνέμων ἁπορῶντων, δὲ τὸ ταυτομάτου
αὐτῶν κ' φλόγα ἀνάη. Lucretius:*

Emicat interdum flammai feruidus ardor,

Mutua dum inter se rami stirpesq; teruntur.

Vitruvius: Interea quodam in loco ab tempesta-
tibus & ventis densæ crebritatibus arbores agita-
tæ & inter se terentes ramos, ignem excitauerunt.
Inde apud veteres ignaria ex ligno: quæ ex quâ ma-
teria optimè parentur, docet Plinius cap. XL. lib. XVI.
Lucianus: αὐτοὶ δὲ τὰ πυρρὰ συντίθενται, καὶ ἀνα-
καύσονται, δεικνόντων ἐν τῷ ἀπαρτόντων ἰσχυρισμῶν.

**AD CAP. XXV. 4. QVIDAM NEGAVE-
RVNT.]** *Theophrastus quidem disertè scribit, ἀνδρῶν
ὕγρότητος ἐδὲν ἰσχυρῶν. Est enim humor, ignis
alimentum.*

**AD CAP. XXXI. 5. CETERVM MIRA
FVLMINIS.]** *Quædam sis consimilia narrat &
Plinius lib. II. cap. LI. Mibi hoc contigit, vt paucis
mensibus antequam Hippolytus Cardinalis Ferrar-
iensis,*

Ariensis, qui ita de me meritis est, ut perpetuò anime ipsius bene precari debeam, ex hac vitâ disceret, fulmen, in palatium ipsius decidens, ad mea usque cubicula pervenerit. Ibi gladij qui ad lectum vnius è famulis meis pendeat, mucronem ipsam ita colliquescit, ut in globulum conuerterit, vaginâ prorsus illasâ.

AD CAP. XXXIII. 6. QVORVM ARS

IN TRIA DIVIDITVR.] Mirum cur non & pro quarto addiderit artem fulminum eliciendorum, sine ruocandorum, de quâ est apud Ovidium libro III. Fastorum; & apud Plinium cap. LIIII. lib. II. & alios. sed illam fortassis, tamquam nimis periculosam, abiecerant. Possem multa notare ad ea quæ sequuntur, de variis generibus fulminum. Sed me, ut verum fateor, ineptiarum piget.

L. ANNÆI SENECAE

B AD LVCILIVM

NATVRALIVM QVÆSTIONVM

LIBER TERTIVS.

Qui est de aquis.

CON præterit me, Lucili virorum optime, quàm magnarum rerum **P R E-** fundamenta ponam senex, qui mundum circuire constitui, & caus- **FATIO.** fas secretaque eius eruere, atque aliis noscenda prodere. Quando tam multa cõsequar? tam sparsa colligam? tam occulta perspiciam? Premit à tergo senectus, & obiicit annos inter vana studia consumptos. tanto magis vrgeamus, & damna ætatis malè exactæ labor farciat. Nox ad diem accedat. Occupationes recidantur: patrimonij longe à domino iacentis cura solvatur: sibi totus animus vacet, & ad contemplationem sui saltem in ipso fine respiciat. Faciet, ac sibi instabit, & quotidie breuitatem temporis metietur. Quidquid amissum est, id diligenti vsu præsentis vitæ recolliget. Fidelissimus est ad honesta ex pænitentia transitus. Libet mihi exclamare illum poetæ inelyti versum:

*Tollimus ingentes animos, & maxima paruo
Tempore molimur.* —

DHoc dicerem, si puer iuuenisve molirer. Nullum enim non tam magnis rebus tempus angustum est. Nunc verò ad rem seriam, grauem, immensam, postmeridianis horis accessimus. Faciamus quod in itinere fieri solet. Qui tardiùs exierunt, velocitate pensant moram. Festinemus, & opus nescio an superabile, magnum certè, sine ætatis excusatione tractemus. Crescit animus, quoties cepti magnitudinem attendit, & cogitat, quantum proposito, non quantum sibi supersit. Consumpsere se quidam, dum acta regum externorum componunt, quæque passi inuicem ausique sunt populi. Quanto satius est, sua mala extinguere, quàm aliena posteris tradere? Quanto potius deorum opera celebrare, quàm Philippi aut Alexandri latrocinia, ceterorum que, qui exitio gentium clari, non minores fuere pestes mortalium, quàm inundatio, quâ planum omne perfusum est; quàm conflagratio, quâ magna pars animantium exaruit? Quemadmodum Hannibal superauerit Alpes, scribunt: quemadmodum confirmatum Hispaniæ cladius bellum Italiæ inopinatus intulerit: infractisque rebus etiam post Carthaginem pertinax, reges pererrauerit, contra Romanos ducem se promittens, etiam sine exercitu quem-